

Değişken sermayenin çalışanların bir dönemde ortalama çalışma sürelerinin artırılması yoluyla artışı en gerilimli, en tepki çeken, en iç parçalıyıcısıdır. Yılda elli hafta, haftada beş gün, günde sekiz saat ve ömür de çocukluk/ergenlik ve emeklilik harici kalan zaman... Yaşamın mekansılaştırılıp çalışma zamanı ve boş zaman olarak bölgelere ayrılması... Bir parça parçalık... Her bir parçanın bitimsizliği... Cepte, kasada, depoda, kilerde, buzdolabında saklanan bir malmış da gerektiğinde çalışan çıkarıp veriyormuş gibi görülen çalışmanın zamansallığı çalışma süresiyle kaçınılmaz biçimde ortaya çıkar; «çevir kazı yanmasın» neviinden mekansallaştırılmaları ömrü ve yaşamı bölük pörçük bir yap-boz tahtasının parçaları olarak bir daha toparlanamaz biçimde parçalar ve bunu kafaya takan burjuvayı dil oyunları içinde oyalar. Ancak pratikte çalışma süresinin değişmesi kafa karışıklıklarıyla geçiştirilemeyecek denli fark edilirdir.

Çalışma ömrün bir kısmını çalışanın zaten inanılması güç olan beyliğinden alıp götürür. Çalışma süresinin uzatılması çok yoğun bir tehlike duygusu ve bunu olanaklı kılacak açık zor kullanımları bulunmadan yaygın olarak hayata geçirilemez. Gerek alışma, gerekse zor kullanımlarının azalması yoluyla tehlike duygusu zayıfladığında, hemen geriye kalan ömrün çalışma olarak kopartılıp alınacak kısımlarının azaltılması için can hıraş bir savaşım başlar. Bu eğilim, ifade edilişinin yarattığı ilk intibanın tersine, değişken sermayenin azalması yönünde bir eğilim değildir, değeri değer eden en dirençli temeli, değişken sermayenin köleliğe karşı direnişle sabit sermayeleşmesinin ve çalışmanın taban ücrete düşmesinin önündeki engeller oluşturmaktadır. Çalışmaya karşı dirençle birlikte, ömür/yaşam (sanki bu değer doğalmış gibi) değer kazanır, çalışma süresi bu değer ölçüsü olarak belirir.

Türkali Mah., Beşiktaş, Kasım 2004